

Fra: Klaus Arne Iversen (ki@advokat-iversen.no)

Sendt: 26.04.2020 22:29:49

Til: Roald Breistein; hogne.aktorsen@vlfk.no

Kopi: gunnhild.berge.stang@vlfk.no

Emne: Ad kontrollutvalget i Vestland Fylkeskommune - Forslag til tema KU bør ha oppmerksomhet på nå.

Vedlegg:

Kontrollutvalget i Vestland.

Att: Kontrollsjef Hogne Hactorsen.

Att: Seniorrådgiver Roald Breistein.

Ad kontrollutvalget i Vestland Fylkeskommune - Forslag til tema KU bør ha oppmerksomhet omkring nå og fremover.

Takk for sist i KU-møte den 21. d.s. P.g.a. kort varselsfrist fikk jeg etter egen mening ikke forberedt meg tilfredsstillende til møtet som varamann.

Med noe ettertanke omkring den situasjon Vestland Fylkeskommune er i nå, både som nyetablert fylkeskommune og med koronaviruset som en stor og vidtrekkende utfordring, tillater jeg meg som varamann til KU å nevne noen tema som jeg mener KU og fylkeskommunen / fylkesrådmannen / fylkespolitikere bør ha oppmerksomhet mot nå og fremover:

1. «Force majeure» som del av kontraktsretten.

Dette juridiske uttrykket betyr egentlig at det inntreer en *«uforutsett hending som ikke kunne avverges»*. Når slike hendelser inntreer, kan det i obligasjons- og kontraktsretten etter omstendighetene være grunnlag for å frita for oppfyllelse eller endring av kontraktsforpliktelser, helt eller delvis. Det at vi har fått en globalt rammende virus – korona -, kan være en slik hendelse etter min mening. Det er bare å henvise til de til dels dramatiske samfunnstiltak regjeringen har iverksatt, og som vi ikke har sett siden 2. verdenskrig for 75-80 år siden.

KU bør utfordre fylkesrådmannen på å gjennomgå kontrakter som fylkeskommunen har inngått med sikte på om en slik force majeure kan påberopes. Fylkeskommunen har som vi vet en betydelig mengde kontrakter på de fleste forvaltningsområder. Jeg sier ikke at alle slike kontrakter er gjenstand for slike vurderinger. Det er også en rekke kontrakter (antagelig de fleste) som også, - både av juridiske og allmenpolitiske hensyn – ikke bør utfordres. Det er likevel en del avtaler som bør kunne utfordres / undersøkes med sikte på at force majeure kan påberopes. Det kan vurderes bortfall av klausuler, endringer i noen vilkår og/eller med rett til å åpne forhandlinger om nye endrede vilkår / avtaler med kontraktsparter.

Det kan også være aktuelt å utfordre nasjonalt nivå (Regjering, Storting, departement) – på politisk grunnlag, men med det rettslige force majeure-temaet som bakteppe – om det kan være grunnlag for ekstra skjønnsmidler på områder hvor fylkeskommunen blir spesielt hardt rammet. Jeg antar at dette kanskje allerede er gjort på noen områder. Dette siste er imt. et mer rent politisk tema som bør tas opp til drøftelse i fylkesutvalget.

Eksempelvis på type kontrakter:

- Anbudsavtaler i transportsektoren (busstransport, ekspressbåter, flyavtaler m.v.)
- Entrepriekontrakter – bygg og anlegg.
- Do. – utbygging og vedlikehold av veier m.v.

P.g.a. de store konsekvenser slike tema kan få for belastningsgraden, evt. lettelser i denne, for

fylkeskommunen, bør slike vurderinger ligge høyt oppe på agendaen for fylkeskommunen og KU. Fylkeskommunens jurister og økonomer, evt. ekstern kompetansen (f.eks. revisors advokater), bør utfordres til å se nærmere på dette tema så snart som mulig.

2. Fastrente contra flytende renter på finansieringsavtaler.

Med en diskontorente som tenderer ned mot kr. 0,- , og en betydelig uro i det alminnelige finansmarkedet rundt om i verden, bør fylkeskommunen gjøre løpende vurderinger om hvordan den prosentvis fordeler sine låneavtaler mellom flytende- og fastrentelån, samt størrelsen på disse. Dette bør en be fylkesrådmannen og Finansutvalget å vurdere og orientere KU nærmere om.

3. Gjeldsgraden i fylkeskommunen.

I KU-møtet den 21. d.s. ble det nevnt at gjeldsgraden i fylkeskommunen låg på ca. 110-112 %. Dette var vi enige om var uheldig, og vil på sikt skape stigende utfordringer for fylkeskommunen hvis en ikke har ekstra våkne øyner her. Dette gjelder både hos fylkesrådmannen, og ikke minst hos politikere som nå skal begynne på sine budsjettsamtaler for 2021. Det er også viktig at en ser på hvilken type gjeld dette representerer. Er det gjeld med sikte på langsiktige, inntektsgivende investeringer, eller er det offentlig «forbruksgjeld», jf. parallellen til det alminnelige forbrukernivå hvor altfor mange fristes til å dra kredittkortet litt for ofte ? Det sist nevnte nivået har regjeringen heldigvis tatt noen grep med nylig. Med en slik gjeldsgrad i fylkeskommunen må en regne med et sterkt og kritisk søkelys fra departementet når budsjettet for 2021 skal godkjennes.

4. Kontroll med veiprosjekt, veikostnader og veiers finansiering.

Som kjent har en de siste årene fått mer adskilte enheter mellom veimyndighetene som myndighetsleverandører og f.eks. fylkeskommunene som bestillere av veiprosjekt m.v. Dette har medført både mange fordeler og noen ulemper. Nasjonale veimyndigheter står ofte for prosjekteringen av bl.a. fylkesveiene, mens fylkeskommunene er de som «bestiller» fylkesveiprosjekt i fylket.

Dette kan føre til , og har til dels ført til, følgende utfordringer :

- Det kan skape / føre til kompetanse-messige, uavklarte forhold i myndighetsområdene hvor veiprosjekt skal planlegges og gjennomføres.
- Fylkeskommunen kan ha for lite kontroll med hvordan prosjektene planlegges, beskrives og hvordan kostnader beregnes.
- Veiregnskapene, også de fylkeskommunale, blir dessuten ført på nasjonalt nivå, visstnok i Finnmark for hele landet: Har Vestland Fylkeskommune nødvendig kunnskap om, oversikt over og kontroll med dette når dette skal implementeres i fylkeskommunens finansregnskaper ? Vi snakker om verdier som representerer mer enn 40 % av balansen for fylkeskommunen (slik var det i alle fall i Sogn og Fjordane Fylkeskommune).
- Har de nye strukturer innen forvaltningsnivåene «gått seg til» på en tilfredsstillende måte ? Burde det her være grunnlag for noen spørsmål og / eller orienteringer fra fylkesrådmannen overfor KU ? Eller kanskje etter hvert en forvaltningskontroll ?

Jeg ber om at KU gjerne orienteres om disse temaene, evt. drøfter de, om de finnes relevante og viktige for KU's saker fremover. KU kan også be om, i det minste, at fylkesrådmannen orienterer KU om dette.

Ellers: Jeg er noe forundret over at referatsakene (RS-saker) i KU drøftes etter at PS-sakene (politiske saker) er avgjort. Det burde være omvendt. RS-saker skal være opplysende og/eller tas til etterretning for KU slik at KU har det beste grunnlag for gode vedtak i PS-sakene. Dette bør KU vurdere å endre rekkefølgen på i møtene.

Venstrerepresentanten i fylkesutvalget Gunnhild Berge Stang orienteres med gjenpart av denne e-posten.

Med vennlig hilsen
Klaus Iversen.